

Woestijnlandschap op toneel

Theater. Op een week tijd gaan drie theaterproducties in première op basis van een film. Wat beweegt de makers om „Paris, Texas” of „Opening night” te regisseren op de scène?

Van onze redacteur Geert Sels

BRUSSEL.

KREEG u ook zo'n dorst van de woestijnbeelden in de film Paris, Texas? Of mededogen met de verlepte Gena Rowlands in Opening night? Bij de Paardenkathedraal laat de regisseuse Paula Bangels geen vrachtwagen zand afkieperen om de film van Wim Wenders op toneel te brengen. Ivo Van Hove heeft dan weer wel camera's om close ups te maken van zijn Gena Rowlands.

Het filmgehalte van een bewerking kan dus nogal variëren. Waarom kiezen deze regisseurs voor dit materiaal? En welke gevolgen heeft het?

„Waar een verhaal vandaan komt, doet er niet toe”, zegt Peter De Graef. Hij speelt Travis in Paris, Texas. „Het komt langs in je leven en het raakt je. Wij waren geïntrigeerd door het geworstel van deze vier personages. Ze doen ontzettend hun best en toch zijn ze allemaal ongelukkig. Hoe kan dat?”

Hans Trentelman, die bij Het Vervolg Abigail's party van Mike Leigh regisseert, kiest in functie van zijn thema's. „Filmscripts lenen zich tot een snelle montage”, zegt hij. „Ze maken sprongen in tijd en ruimte. Het theaterpubliek is aan zo'n snelle wissels gewend geraakt. Een roman biedt vaak extra informatie, zoals overpeinzingen of observaties.”

Andere stof

Na de fase van de fascinatie moet dat materiaal op de planken gebracht worden volgens de conventies en de mogelijkheden van het medium. Soms valt die afstand mee, ontdekte Hans Trentelman. Toen hij Mighty Aphrodite van Woody Allen deed, merkte hij hoe sterk de theater- en filmscripts op elkaar leken.

Iets soortgelijks ondervond Ivo Van Hove bij Opening night. „Cassavetes komt uit het theater en dat merk je. Hij schrijft geen scènetjes van een halve pagina die als de weerlicht wisselen. Aan special effects doet hij niet, hij filmt rauw en direct, een soort Dogma avant la lettre. Het zijn echte acteursscenario's.”

Toch is een filmkaraoke voor niemand een optie. „In het geval van Paris, Texas kan het niet eens”, zegt Peter Foubert, die het script bewerkte. „Het is een road movie. Op toneel kun je al die weidse landschappen niet imiteren. We hebben de film uitgekleed tot de verhaallijn bleef. En die staat als een huis. Updaten en Amerikanismen wieden volstond.”

„Ik zie niet meer beperkingen dan in een theaterscript”, zegt Ivo Van Hove. „Toen ik Perfect Wedding deed van Charles Mee, schreef de auteur voor dat er duizend kersbomen uit het toneel zouden neerdalen. Nou, begin er maar aan. Mijn scenograaf Jan Versweyveld en ik proberen steeds achter het realisme door te dringen. Het komt er op aan dat gevoel te vertalen in het scènebeeld. In een film- en theaterscript sta je voor dezelfde uitdagingen.”

Eigen weg

Elk van de makers vertrekt vanuit zijn eigen fascinatie en gaat dan zijn eigen weg. Peter De Graef: „We hebben uren en uren geïmproviseerd. Uit verveling doe je van alles, ook al heeft het niets met het origineel te maken. Zo zoek je de karakteristieken van je personages. Die hebben we dan in het script verwerkt. Het is een getrokken' speelstijl geworden. Het gaat traag, met veel stiltes. In zijn hoofd kan de kijker zijn eigen film maken.”

Opening night maakt gebruik van toneel binnen het toneel. Een cameraploeg volgt een theatergroep om een documentaire te maken, maar komt in volle crisis terecht. Vreemd genoeg moet een audiovisueel element net de suggestie van theatraaliteit verhogen.

Van Hove: „We werken vrijwel heel de voorstelling met live-video. Die rechtstreekse projecties laten het spel van de acteurs in zijn volle hevigheid zien. Je krijgt dus de repetities van de groep, maar tegelijk het privé-aandeel van de leden.”

Het Vervolg speelt „Abigail's Party”. Van 18/3 tot 15/4 (20.30 uur), dinsdag tot zaterdag. In het Derlon Theater, Plein 1992 nr 15, Maastricht. Inlichtingen 0031-43-350.30.50

www.hetvervolg.nl De Paardenkathedraal speelt „Paris, Texas”. Op 22/3 Schouwburg Mechelen, 23/3 De Doos (Hasselt), 24/3 De Warande (Turnhout), 25/3 Westrand (Dilbeek). Tournee van 25 april tot 5 mei. Inlichtingen

03-235.04.90

www.thassos.beToneelgroep Amsterdam en NTGent spelen „Opening night“. Op 26/3 en 23/4 (15 uur), van 21 april tot 6 mei (20.30 uur) in NTGent, Sint-Baafsplein, Gent. Inlichtingen 09-225.01.01

www.ntgent.be

© Vlaamse Uitgeversmaatschappij NV